

Debatt

debatt@dn.no

Verdier må skapes, ikke flyttes

Å flytte offentlig virksomhet til privat sektor skaper ikke nye arbeidsplasser, øker ikke verdiskapingen eller bedrer handelsbalansen. Kapitalen må brukes bedre.

Det er bred enighet om private investorers plass i norsk næringsliv. Deres evne til å finne lønnsomme prosjekter og bedrifter som kan gi dem avkastning på kapitalen bidrar til å gjøre kaken større, slik at det blir mer velferd til fordeling. Private investorer kan bidra til å realisere ideer, til nyskaping og til å sikre lønnsomme arbeidsplasser.

Tross den brede enigheten om behovet for private investeringer i Norge, er det påfallende mange som arbeider for at tjenester som finansieres og drives av det offentlige skal settes ut på anbud.

Dette må være en krevende spagat å stå i.

For hvorfor skal investorene lokkes bort fra å satse på private entreprenører, gründere og vekstmodne selskaper - og over på risikofrie investeringer i barnevern, sykehjem og barnehager?

Investeringer er som lynet: De går minste motstands vei. Faktorene som avgjør hvor en kapitaleier vil investere pengene sine er risiko og avkastning.

En investor vil bare gå inn i et risikabelt prosjekt hvis han har forhåpninger om en høy avkastning. Hvis han kan få like høy avkastning uten samme risiko et annet sted, velger han selvsagt det siste. Dette er forutsetningen for at markedet skal rette kapitalen dit den gjør mest nytte for seg, og slik bidra til verdiskaping og innovasjon.

Blant de minst risikofylte investeringene man i dag kan gjøre som investor, er å kjøpe en barnehage, et privat drevet sykehjem eller en privat barnevernsinstitusjon. Det gir

Det er ironisk hvis Norge skal snu ting på hodet og la staten være høyrisikokapitalist innen vare- og tjenesteproduksjon, mens private bedrifter skal selge tjenester til offentlig sektor med lav risiko, skriver innleggsforfatteren. Foto: Heiko Junge/NTB Scanpix

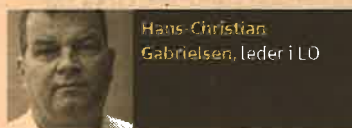
Markedet er som kjent en god tjener, men en dårlig herre

Innlegg Hans-Christian Gabrielsen

en garantert inntektsstrøm fra den offentlige fellesskassen og stor grad av forutsigbarhet for investor.

Det er ingen tvil om at slike muligheter er attraktive for

private investorer, men det er altså dårlig nytt for entreprenører og gründere som er avhen-

Hans-Christian Gabrielsen, leder i LO

gige av privat kapital.

Det ligger to naturlige begrensninger på offentlig finansiert velferd: Hvor mye penger man har å bruke på tjenestene, og hvor mange hender man har å sette i arbeid. Ingen av disse rammebetingelsene endres av at kommersielle overtar offentlig virksomhet.

Å la kommersielle foretak overta driften av sykehjem og barnehager skaffer ikke flere penger til driften - med mindre brukerbetalingen skal økes. Det skaffer ikke flere helsefagarbeidere, sykepleiere eller pedagoger. Og det forbedrer heller ikke handelsbalansen mot utlandet, som for Fastlands-Norge var på minus 244 milliarder i 2017.

Det som trengs er en strategisk satsing på økt verdiskaping og flere arbeidsplasser i næringslivet.

Markedet er som kjent en god tjener, men en dårlig herre. Innenfor et godt rammeverk er

private investorer viktige for å bidra til innovasjon, vekst og velferd. Dette skal de selvsagt ha betalt for.

Men det er ironisk hvis Norge skal snu ting på hodet og la staten være høyrisikokapitalist innen vare- og tjenesteproduksjon, mens private bedrifter skal selge tjenester til offentlig sektor med lav risiko.

Det er ikke bare feil bruk av fellesskapets midler - det undergraver også mulighetene til å skape vekst, verdier og arbeidsplasser i privat sektor.

Hans-Christian Gabrielsen, leder i LO

Juristeri om menneskerettigheter

I Jansen-saken tilsidesatte Den europeiske menneskerettighetsdomstolen (EMD) gjentatte norske avgjørelser om å bryte all kontakt mellom et psykologisk skadet spedbarn og en ekstremt dysfunksjonell familie. EMD mente tidligere dommer tilsa større vekt på det biologiske prinsipp. Det er feil når advokatene Losnedahl og Lund i DN 22. september

skriver at den norske begrunnelsen ikke var tilstrekkelig grundig.

I DN 21. september mener jusprofessor Stig H. Solheim at forskning støtter EMD. I Jansen-saken var mange sakkyndige i alle instanser enige: Ikke minst ut fra en reell fare for kidnapping ville det sårbare barnets beste være ingen kontakt. Det er juristeri når EMD og Solheim

pretenderer å kjenne relevant forskning om barns utvikling bedre enn fagfolk.

Polen ble pålagt å betale store erstatninger til terrorister. EMD sa intet om hvordan Polen kunne unngå å bryte forbudet mot å finansiere terror. I den norske Jansen-saken hadde moren gitt sosialstøtten videre til en virkelig voldelig bestefar og vanstyrt egen økonomi. EMD

sier intet om hvordan unngå gjentakelse med en erstatning på 245.000 kroner - tankevekkende nok til moren, ikke til barnet.

Solheim mener man ikke kan si at enkelte forsvarer EMD lik en religiøs institusjon. Dernest anklager han undertegnede for å «opponere mot grunnleggende verdier i en demokratisk rettsstat og flørte med antidemokratiske holdninger». Solheim

ser ikke at hans stygge karakteristikk truer den menneskerettslig forankrede ytringsfrihet.

Man kan være varm tilhenger av menneskerettighetene uten å like livsfjerne avgjørelser eller kjetterstemplende angrep på uenighet.

Ole Gjems-Onstad, professor ved Institutt for rettsvitenskap, Handelshøyskolen BI